

Nemzeti Társalkodó

Martzius 10dik napján 1835.

Kettős áttörési ünnep, Szekeremben
1835dik februarius 12dik 's 15kén.

A' bányászi cím, az ék és sujok nem megvetendő jelképe az egyesült testi 's lelki erő hatalmának. Mert valamint ama kettő külön válva haszonvehetetlen a' bányászra nézve, egyesítve pedig lőpor nélkül is bámulásra méltó munkára képes, mint ezt a' Verespataki úgy nevezett *Csetátya*, régiségeink egyik tiszteletes maradványa, 's más több bánya helyek bizonyítják: úgy a' testi erő is hamar elakad, ha értelem kezét nem fog vele, ellenben a' legszebb ész panlagon hever, ha nincs ereje, melyel magos terveit kivihesse; a' hol pedig kifejtett ész elegendő külső erővel egyesül, ott a' szélvésznek 's hullámok ellenére hasítja, a' gőzhajó a' nagy vizek 's tengerek méjséges habjait, 's a' mi 100 esztendő előtt sok helyt ármánynak látszott volna, több mértföldek távulságát is meggyőzi a' minden vonó marha, 's szárnyak nélkül száz mázsa terhének ellenére is repülve haladó gözszekér.

Mit vihet-ki az ék sujokkal, az ész külső erővel párosodva? annak Szekerem ma új bizonyossága.

Ezen nem sokára száz esztendőös bányaság mind méjebben üzvén a' föld gyomrában rejtező kincset, mind nagyobb akadályra talála, minthogy a' méjben öszvegyülő víz 's a' kilőtt meddő kövek kiemelése jövedelme nagy részét elnyelte, 's mind nagyobb költséggel fenyegette. Oldalast kelle tehát a' föld gyomrát megfurni, 's hosszú, öröklő Istajt nyitni, melyen a' viz önként kifolyjon a' kő pedig kevesebb költséggel kivitessék. Sok 's nagy akadályok után végre 1823ban báró Miske József úr ő excellentziája mintakkori erdélyi kincstárnok hathatos közbenjárása által megjöve a' nagy költséggel járó Istaj kivihetésének ohajtott engedelmé.

1824dik aprilis 20kán a' hegy alsó része Nagyág felé a' bánya 70 ölös legméjebb torkából három negyed óra távulságra megnyitattott. Elien mindjárt nem vélt akadályok gördülének elő, a' vállalat kivitelét mind inkább nehezitendők: kőszikla helyett kemény agyag, ingovány, viz, 's ártalmas fulasztó levegő akasztá a' bányász erős karjait, 's ennek a' kivájt üreget a' hullámló kő miatt előbb fával kelle kifeszítenie, azután négy szegü kövekkel boltoznia.

Mintegy öt száz ölnyi egyenes vonatu útjokban minden erőlködés ellenére kifogyott a' mécsék égésére szükséges levegő, (ilyen nélkül az ember is nehezen lehel) azért kén-

telenek valának 1830 vége felé a' bányá leg-
 méjebb pontján az Istajjal szembe menni, 's
 azt ellen hajtással (Gegenbau) gyámolítani,
 de hogy az Istaj is meg ne akadjon, a' föld
 színéről mintegy 46 ölnyi szelelő torkot a)
 méjítettek igen nagy költséggel: ez által e-
 legendő levegőt nyervén, oly hathatósan dol-
 gozhattak az Istaj aknája felől, hogy már az
 elenyészett 1834dik esztendő vége felé az el-
 lenhajtók a' másikkok lövését, 's viszont ezek
 amazokét meghallhatták. Nagy örömet oko-
 zott ez az egész bányaságnak, mivel nem csak
 a' közeledést, hanem az elkezdett nagy mun-
 ka helyes vitelét is nyilván jelentette, 's már
 csak azon egy remény 's egy ohajtástól da-
 gadott mindenek kebele, hogy mivel az új
 Istaj hazánk atyja, szeretve tisztelt koronás
 fejedelmünk örök emlékezetére Ferencz
 Istajának neveztetett, bár a' közeledő februa-
 rius 12kén mint Felséges Urunk születése
 napján eshetne-meg, az elválasztó köz áttö-
 rése. Januarius 15kén még húsz ölnyi vala
 kihajtandó, az ellenhajtás pedig már 140 öl-
 re haladva levegő szükében, 's kéntelen min-
 den mécs nélkül sötétben dolgozni. De mit
 nem képes a' jól talált lelkesítés végbe vin-
 ni! azonnal 24 bányász, ezek között több
 altisztek is kérve kérék ki magoknak azon di-
 csőséget, hogy szembe menvén a' veszedel-

*) Lásd a' Nemzeti Társalkodó 1832diki Iső fel-
 esztendő 263 — 264 lapját.

mes elemmel, a' nehézségeken erőt venni, 's a' dicső születés napjára az áttörést kivivni lehessenek szerencsések. Mennél inkább közeledett a' határnap, annál feszültebb vala a' közvárakozás, de annál lelkesebb is a' vállalkozók erőlködése. Fúróra került a' dolog, de ez is többször eltörvén csökkenni kezd már a' szép remény, de nem az oriási törekvés; mert amazok csak nem mindnyájan egymást váltolag, 's a' bányában egyéb kötelességben is eljárván többször 24 óráig is szakadatlanul dolgoztanak.

Végtére feltűnt az óhajtott 12 februar. 's a' mozsárok durrogtanak ugyan reggeli öt órakor, de a' kelepék az áttörést kopogásokkal jelentendők, csendesen maradának. Reggeli 9 órakor csak ugyan megjelent szentegyházaiban a' muzsikával 's zászlóval tisztelkedő bányászok az egek Urához imáadásig tisztelt koronás fejünk hosszas, áldással tetézendő, drága életéért buzgó fohászokat emelni, de az ájtatosság végével újra szerencsét próbálni sietnek az említett vitézek (a' vagy nem mondhatni vitéznek, a' ki a' leghatalmasabb ellenséggel, a' fojtó levegővel szembe szállani mérész, 's karjait bágyadságig szenteli a' hatalmas nehézségek meggyőzésére?), mert ők a' míg el nem enyészik a' dicső határnap, akarának győzedelmeskedni. — Délben megérkezvén a' kirendelt hirnök, három órára ígérte, de bizonytalanul, a' köz óhajlás teljesedését: feszült nyugtalan várakozással ülének azért asztalhoz az ő Felsege tiszt-

teletére ide gyűlt, 's a' szekeremi bányász tisztséggel egyetemben bányászi főtitst titt. Z e c h e n t m a y e r Károly úr által meghívott számos vendégek: 's ki másod, ki harmadnapra gondolá az áttörés lehetőségét: azonban midőn éppen poharát emelné a' felebb tisztelt főtitst, azt Felséges Királyunk boldogító hosszas életéért kiürítendő: véletlenül megnyilik az ajtó, 's belépvén egyik az Istájban buzgón dolgozók közül, bányász öltözeté's szotalansága által az egész asztal figyelmét magára vonyja. Nehányan hozzája sietnek, kérdik mi hirt hozna? de ő résszerént a' három negyed órányi felszaladástól elbágyadva, résszerént öröm érzelmeitől elragadtatva csak „*Szerencsét a' bányának*“ mondhatott. Elég volt ez a' köz öröme, mindnyájunkat egyaránt megrészegett ezen örvendetes jelentés, a' mozsárok dörögni, a' poharak ürülni, az öröm kiáltások 's trombiták a' levegőt harsogtatni, a' vendégek egymással ölelkezni, a' gyermekek az útszákon fel 's alá futkosva kiáltozni kezdettek: 's mintha az egész helységet valami varázs erő lepte volna, az öregek égre emelt kezekkel hálálták, hogy a' mit remélni sem mertenek, ezen nagy 's nehéz terv kivitelét megérhették — a' szülők nyájasan magyarázták kedves magzatjoknak, mit jelent az ezer öl hosszú Istajt a' bányával egybe kötni; némelyek bánkodtak, miért hogy kedveseik a' könnyörületlen halál miatt karjaik közül kiszakasztva ezen köz örömben részt nem vehettek, voltak olyanok is, kik

szárnyokat óhajtottak magoknak, hogy a' szakhelyekre b) repülvén: szemes tanúi lehessenek, 's a' kifurt lyukból láthassák, hány lábbal felyebb vagy alább, jobbra-é vagy balra ütött-ki az Istájra nézve a' furó? Mindenek szemeiből pedig öröm könnyeket sajtolá-ki az, hogy F e r e n c z Istaja éppen dicsően uralkodó F e r e n c z király születése napján érhettemeg áttörését.

Ilyen öröm elragadtatás között lealkanyadván a' haladó nap az ezüst színű hóld sem vala rest, hogy ő is a' köz öröme jelenésben részt vehessen, láthatá, 's bámulhattá nem sokára kivilágítva azon pontot a' keleti hegy oldalán, hol a' föld alatt talán több mint 90 ölnyi méjségben történt az öszvetalálkozás.

Az előkelők azonban a' választó teremben megjelenvén ő Felségének kivilágosított, 's 24 bányá mécsesl tisztelkedő altisztek sorával díszesített mejképe előtt török muzsika 's mozsárok között „Isten tartsd-meg“ énekeltetett, mely szívreható ájtatosság muzsika, éljen kiáltások, 's mozsarak durrogása között bérekeztetvén, zajos táncz mulatság váltotta-fel, szünet leve csak hamar; és ekor előállítatván a' 24 derékek, nyilvános dicsérettel 's kitüntetéssel jutalmaztattak. — Áldott hely, hol nem bot, nem erőszak, hanem hiv lelkesedés ád erőt a' terh alatt lankodó emberi karoknak!!

b) Szakhely, németül F e l d o r t, műhely, hol a' bányász dolgozik.

Megesett ugyan ez szerént az első áttörés, azonban hátra vala még a két ölös furó által hagyott szikla köz kitorése, 's a' mit a' bányász gyakran 's ájtatosan szokott végbe vinni, az úr segedelméérti hálaadás. Februarius 15kén tehát reggeli hat órakor a' Kelepek, mozsárok, 's mind három egyházi harangok a' bányász községet felserkentvén a' szent foglalatosságra az egyházokba gyűjtöttek, a' hol elvégeztetvén 8 óráig a' templomi ájtatosság, mindenik rész keresztekkel, mert a' havazás miatt zászlókat vinni nem leheté, 's könyörgő énekkel indult-le az Istaj felé: az aknánál könyörgés tartatott, az után mintegy hatvanan két loval több taligákon a' hosszú Istájba bészállottunk, a' többiek pedig a' hely szűke miatt kívül csendesen várak-ki a' bemenőket.

A' szakhelyen nem kis bámulással látók, mely pontosan ütött-ki a' nehéz válalet, a' furó lyuka kevésbé jobbra hajlott ugyan, de oka az vala, hogy a' 24 vitézek 10 nap alatt 31 lábnyi üreget sötétben hajtván-ki, minden mérés, minden irány nélkül csupa gondolomra haladának. Még a' köz egészen nem vala lerontva, midőn tehát Zechentmayer Károly úr neki készülne, hogy a' lyuk körüli közbontását elkezdje: imigy szállított-meg:

Nagyérdemű, Tiszteletre méltó
Fő Tiszt úr!

Midőn a' 'Sidó nemzet Egyiptomi fogóságából kiszabadulván a' pusztában viz nem

léte miatt nagy szükségét szenvedne 's két-ségbe eső panaszakra fokadna: akkor az ő ve-zérek az Istenfélő hires Mozeses az Úr által neki adott vesszővel megilleté a' kősziklát, 's azonnal elégséges viz ömle-ki a' szomju-hozó nép enyhítésére.

Midőn későbbre a' 'Sidók negyven esz-tendei vándorlások után Josue nagy nevű vezérek alatt (mert Mozes már a' világ pi-aczáról le szállott vala, 's hideg tetemei az anya földnek vissza adattak) midőn mondou Izrael fiai elérvén Kánán földére Jordán vi-zénél Jeriko városban hatalmas ellenségre a-kadnának: ekor Josue az Úr parancsára hét-szer körüljártatá a' várast, 's hetedik napon megfuvatván hetedikszer a' kürtöket rendelé, hogy e' jelre az egész tábor felkiáltson — és — a' város kőfalai mindenfelől egyszerre öszsze omlának, 's Jériko a' 'Sidók hatalmá-ban esék. —

Ha már komoly fontolás után szabad feltennünk, hogy felettünk is Isteni gondvi-selés létez, és hogy minekutánna a' Szeke-remi bányaságban a' föld alatti kincs forrá-sok ki nem száradtak ugyan, de lassanként annyira kezdettek apadni, hogy a' kétes jö-vendő miatt nem csak a' bányabirtokosok, hanem a' köznép szorult kebelét is méltó aggodások epesztették; úgy talán nem csa-latkozom ha azt állitom; a' mennyei gond-viselés Önségedet láttatott arra meghívni, hogy ezen aggodalmakat eloszlassa, 's a' kétes jö-

vendőt jobb 's reményel telibb kinézések által minden epesztő erejéből kiforgassa. —

Ez előtt 10 esztendő, 's 10 hónappal azon Felséges Rendelést vevé Önséged, hogy ezen Ferencz Istaját megnyissa. Az Ön mester kezével, mint valami vará'svesszővel megilletett kőszikla megnyilt, kéntelenítettván az ék és sujok erejének engedni. A' nagy Isten oltalma alatt, 's ő szent Felségébe vetett erős bizodalommal folytatá önséged elkezdett nehéz pályáját. Josue is c) megjelent az orriási muokára kezet fogni. Hatalmas nehézségek 's képtelen akadályok győzettek-meg, mert a' ki erősen bizik az Úrban, soha soha meg nem csalatkozik. 'S ime Isten segedelmével már a' terhes vállalat végénél állunk! Kinek illik azért inkább, mint Önségednek és az oldala mellett álló Tartományi Bányamérő úrnak ezen még hátra lévő szikla kőzöt, mely ohajtásunkat 's teljes örömünket korlátolya, mint Jeriko kőfalait trombiták harsogása között egy ütással ledönteni?

Engedje a' mű lépéseinket csuda bölcsességgel vezető kegyelmes Ur Isten: kalapácsok suja alatt ne csak ezen szikla korlát össze omljan, hanem egyszersmind bá-

c) Értetődik T. Grim János úr, Tartományi Bányamérő, ki mivel Zechentmayer úr Körösbányára által ment, az Istaj vitelét által vette, azt vas úttal kirakatta, e' mellett pedig szélesen kiterjedő ösmereteinél fogva, nem csak a' Szekeremi, hanem egyszersmind az egész Erdélyi bányászat előmozdítására kitünő sikerrel munkálkodott. —

nyánkban a' földalatti kincsek forrásai Felséges Királyunk dicső emlékezetére a' Szekeremi királyi Bányász hivatal örökös diszére, 's egész bányász községünk fogyhatatlan boldogságára gazdagon nyiljanak-meg, soha soha ki nem apadandók. Fogjan azért bátran a' munkához, 's hajtsa végre a' felséges tervet az Urnak nevében.

Ekkor a' trombiták megszólamlának, a' nevezett két úr neki üt a' köznek, nem sokára egy kis nyílás esik, melyre tul az ellenhajtásban képtelen öröm kiáltás trombita, 's kürtök harsogása hallatik, hevesen foly mind két felől a' munka, 's imé — a' 24 derékek ritka vezérét Franzenau József urat Szekeremi Bányanagyot, helységünk drága gyöngyét, kimondhatatlan Lélénkij öröm zaj között látjuk kibúni a' még nem éppen tágos üregen, utánna Nemes János úr jeles Bánya-alnagy, 's a' vitéz vállalkozók hoszsu sora omlik-ki, 's mint valamely hatalmas ellenségen győzedelmeskedő sereg diadalommal fogadtatik, nem lehet leírni voltaképpen azt az érzést, mely az egész jelenlévő közönséget ezen elragadó jelenésre nem mondani elfogta, hanem egészen elbájolta.

Jel adatván azonhan a' csendre, a' többször említett Főtiszt igen érzékeny beszédben fejtette-ki azon örömét, hogy az Urban vetett erős bizodalma, az Isten kegyelme által, melyért soha elég hálát nem adhat, ily szép és hasznos kimenetellel koszoruztatott: kívánta azután szívéből, hogy ezen Istaj meg-

nyításával a' Felséges Kincstár d), mely hat-
 hatós pénzbeli segédelmét oly bőven nyuj-
 totta, mind inkább gazdagodjon, a' bányász
 község pedig szükséges élelmében soha se fo-
 gyatkozzon. Azután karjaira vévén hét esz-
 tendős fiát, az egész gyűlés nagy bényomá-
 sára, érzékenyen intette: hogy attyának pél-
 dája szerint jóra törekedve minden iparko-
 dása között szem előtt tartsa, hogy az eré-
 nyes ügyekezeti sikerét egyedül az Isteni ke-
 gyelem áldásától várhatja! — Ezt követte egy
 a' tárgyhoz alkalmazott hálaadó könyörgés,
 mely igen helyén vala, mert a' ki valaha
 bányában volt, 's tapasztalásból tudja, mi-
 lyen különös bényomással hatottak reája a'
 földalatti jelenések, megfogja vallani, hogy
 ama méj csend, mely a' földgyomrában u-
 ralkodik, a' temérdek köszikla, mely fejünk
 felett lebegve minden pillanatban halállal fe-
 nyegget, a' megvékonyult levegő, mely ke-
 belünket szorítja, a' pislogó mécsék hala-
 vány világa, a' sujak ütéseinek bus viszhang-
 ja, a' lövések megrázó bömbölése, szóval
 minden a' mi körülöttünk létezik, érzéseinket
 el zsibbasztja, 's a' feszült képzelet elei-

d) Méltó említést érdemel itt, hogy a' Szeke-
 remi bányabirtokosok egy nem vélt eset miatt 83
 ezer pengő for. adósságba esvén, a' Fels. Kincstár,
 hogy e' miatt ezen maga nemében egyetlen bánya
 rövidséget ne szenvedjen, maga fizette-ki ezen adós-
 ságot: az istajra pedig 75,536 f. 42 xr. ezüst pénzt
 engedett-el eddig a' tizedből: melyet különben Sze-
 keremnek kellett volna a' kir. pénztárba fizetni.

be egy szent helyet varásolván foghatólag hirdeti a' nagy Isten jelenlétét. Kéntelen itt az elfogult halandó szive akarata ellen is ilyen folászokra fakadni: itt is, itt ezen borzasztó alvilágban is nyilván ösmérteted magad oh hatalmas Ura a' megmérhetetlen nagy természetnek, 's az itt uralkodó örök sötét-ség is szint oly nyilván beszéli nevednek isteni méltóságát, mint a' mindeneket eleve-nítő fényes napvilágának arany sugára! Ilyen érzések hatván-meg a' mű keblünket is, ön-ként ömlött abból buzgó háláadásunk az élet Urához, ki magának a' sötét vadon sziklá-ban is templomot szentelt.

Muzsika szóval hagyók-el a' felejthet-ten áttörés helyét, 's kiérvén egeket hasító öröm kiáltásokkal fogadtattunk: mo'sarak dur-rogása között „*Téged Istent dicsérünk, 's Isten tartsd-meg Ferencz Császárt*“ ének után háláadó könyörgés rekesztette-bé a' szt. foglalatoságát.

F. K. A.

A' Historia története.

(rege)

A' história egykoron a' maga hivatalá-hól kivettetett. Ilyen esetinek oka e' vala: Mindenféle állapotok sok ideig tettek pana-szokat az ő tettei ellen. — Királyok és feje-delmek megütköztek az ő vak mérészségiben

még pedig azért, hogy olyan titkos dolgokat, melyeket senkinek sem kellett volna észre venni, világosságra hozott, — és hogy azon hibákat, melyeket az udvariak, 's mások, virtusnak és derékségnek festettek, a' legigazabb színekkel adta elé. — Ministerek, hadivezérek, kormányozók panaszkodtak, hogy az, az ők életeket és tetteiket igen szembe tűnő eleven színekkel tette világ eleibe. — Az udvariak zúgtak azért, hogy a' história az álortzat rólok levonta, és megmutatta, hogy az uralkodók mely kevésbé bizhatnának az ők kendőzött 's mázolt szavaikban és beszédekben. — A' fővebb oskolák azért, hogy nekik szemekre vetette: milyen csekély és érdektelen dolgokért néha versengettek; — és könyveket írtak olyan tárgyokról, melyeket magok sem értettek, — vagy pedig olyan dolgok felett ítéltek, decidáltak, 's akartak világosítani, melyek valójában soha sem léteztek. — A' kereskedői rend azért, hogy az ő ravasz fordulatait, és köztök divatban lévő tsalás nemeit elhíresztvén: a' másféle rendeket inteni kívánta, hogy a' kereskedői fortélyoktól őrizkedni igyekezzenek. — A' földmivelők nem szenvedhették, hogy az gyakran az ők eleiknek munkásságáról beszéllett; mert ez, az ők vélemények szerént, nem egyéb, mint nekik a' tunyaságot, és munkátlanságot szemre hányni. — A' papi rend azért, hogy a' régibb ekklézsiái atyáknak olyan virtussaikat, munkásságaikat, és erköltseiket írta-le, melyeknek az utobbaknál igen csekély nyomai

láttatnak, és a' melyektől a' mostaniak nagyon távol vagynak. — Röviden: mindenféle állapotok és rendek a' história maga viselkedésével magokat megbántattaknak találták; melyre nézve minden egyesített erejekkel törekedtek az ő esetire, 's addig meg nem szüntek, míg az, a' maga hivataljából ki nem csapattatott. — Ez által a' história igen nyomorult állapotra jutott, mivel semmi más kézi mesterséget nem tanult volt, melyel magát táplálhassa. — Ily kénytelenységben egy kémény seprőnél vett szolgálatot, úgy vélekedvén, hogy ez az egy kézi mesterség volna az, melynek valami kevés hasonlatossága vagy megegyezése lehetne az ő előbbi foglalatosságával, mivel valamint a' kémény seprőnek úgy a' história irónak is a' tisztítás, takarítás a' professioja: — egyik a' státusokat és ekkleziát a' másik a' kéményeket. — Miután egy darab ideig ezen megvetett állapotban lett volna: végre sokan megszánták; 's mellette tett kérelmekkel végbe vitték, hogy előbbi hivatalába ismét visszaállított. — De ez meg nem eshetett kemény feltételek nélkül, melyeket kényszerített aláírni. — A' feltételek pedig ezek voltak: hogy ő ezután semmit egyebet meg ne írjon, hanem a' fővebberoek és hatalmasoknak születését, keresztelkedését, házasságát, halálát, temetési pompáját, és más hasonló történeteket, u. m. tűz-okádó hegyek pusztításait, pestist, földingást, nap fogyatkozásokot, üstökös csillagokat 's több e' féléket.

Megengedettett ugyan az is, hogy a' hadakat, ütközeteket leírja, de minden megítélés vagy bírálás nélkül, sőt a' nélkül is, hogy a' hadnak igaz okait megvizsgálja, vagy világra bocsássa. — Ilyen módon a' szegény historia erőssen megnyirbáltatván: azon állapotba esett, melynek nyomai vagy béjjegei rajta ma is látszanak; — ki nem nőttek még egészen kitépetett tollai; — és ezért van az, hogy hasznos, épületes, pragmatisch, okokat következéseket egybe kötő, 's külön választó, bíráló, tanuságos historiák ugyan kevés számmal vagynak, 's azok helyett inkább csak száraz laistromok, 's tanuságtalan kor-könyvek (annales) léteznek a' nemzetek' kezeiben, a' kiknek legépületesebb tanítója a' mingyárt említett karakterekkel el látott historia lehetne. —

K. J.

Törvény változtatás.

Charondás, nagy görög országnak egy törvényadója, a' ki a' maga törvényeit jóknak tartotta ugyan, de jól látta, hogy minden időkre nézve olyanoknak nem maradhatnak — azt rendelte a' törvényei mellé, hogy minden polgárnak szabad légyen a' népgyűlésben a' törvények jobbittását indítványba tenni, de olyan feltétel alatt, hogy egy a' nyaka körül kanyarított kötéllel jelennyek meg a' közgyűlés helyén. Ha már így az ő

jobbítási indítványa jónak találtatnék: tartozék a' nemzet a' tárgybéli béléltása használatát neki megköszönni; — de ha ellenben a' nép abban csupán fortélyoskodó 's uralkodásra vágyó kinézéseket, vagy egyéb félre néző mesterkedést venne észre: az indítványost nyomban fojthassa-meg. — A' Cháron-dás törvényei csak háromszor szenvedtek változtatást olyan polgároknak tanátságára, a' kik mérészeltek a' nyakok körül vetett kötéllel a' népgyűlésben megjelenni. —

K. J.

Nevezetes nádméz-sütemény.

Egy nagy vendégségben, melyet az N. Ni herczeg adott, egy rendkívül nagy asztali ékesség (Aufsatz) vala czukor sütemény mív-ből, melyben az XXI birodalomnak különbéle tartományai figuráson, 's jól talált színnüleg kirajzolva 's kicsinálva voltak. — A' herczeg valamint másokat, úgy N. N Grófot és Bárót is, kik mint utazók, a' herczegi ebéden valának, megkinálta, hogy valamelyik részéből a' czukor-mívnek részesülyenek. — Ezek egy keveset gondolkozván, így felelének: a' herczeg grátziájából a' magunk honnunkat T. T. tartományt vesszük-el: — ezzel megérjük, 's ezt meg is tudjuk enni és emészteni. —

K. J.